

Foto Jerko

NEKAJ MISLI OB 29. NOVEMBRU

29. november po svoji vsebini vedno usmerja naš pogled na prehojeno pot in nam poskuša naravnati misli v bodočnost. Temu je torej namenjen tudi ta uvodnik.

Delavke in delavci Almire so v preteklem obdobju z svojim delom in prizadevanji priborili svoji delovni organizaciji dostojno mesto v gospodarstvu občine, v svoji stroki pa tudi v slovenskem in jugoslovanskem prostoru.

Solidno delo delavcev in strokovno delo strokovnjakov nam je zagotovilo ug-

led, ki nam mora biti solidna podlaga za bodoče delo in razvoj.

V preteklem letu smo bili deležni vseh možnih priznanj za kvaliteto, razvoj in oblikovanje naših izdelkov (2 Zlati košuti na Beograjskih sejmi, Ljubljanski zmaj in posebno priznanje na razstavi v Slovenj Gradcu za izdelke Centra za razvoj ročnih del Grimšče in naziv Inovatorja leta).

Poslovni rezultati, ki smo jih dosegli v 9. mesecih so kljub vsem objektivnim

in subjektivnim težavam zadovoljivi.

Končuje se tudi izvedba rekonstrukcije, ki predstavlja uvajanje najsodobnejše tehnologije v proizvodnjo pletenin in instaliranje predilnice mikane preje. V priprave in izvedbo rekonstrukcije je bilo vloženo zahtevno znanje širokega kroga naših strokovnjakov, ki dela izvajajo nad vsemi pričakovanji.

Uspešno uvajanje nove tehnologije nam vzbuja voljo, da bomo postopoma izrabili vse registre, ki jih imajo stroji.

Nove možnosti, ki so ustvarjene z novo opremo, nas vspodbujajo k novim razvojnim prizadevanjem. Oblikovati moramo ponudbo, ki bo ustrezala vse zahtevnejšim tržnim razmeram tako na domačih, kot na tujih tržiščih. Ta oplemenitena in razširjena ponudba naj predstavlja vsebino prestrukturiranja našega poslovanja.

Pri prestrukturiranju ne gre samo za oplemenitene in razvoj proizvodnje, temveč za razvoj celotnega poslovanja in samoupravljanja. Ustvariti moramo sodobno poslovanje v vseh njegovih funkcijah preko planiranja, krmarjenja, tržišstva in samoupravnega odločanja.

Tudi na teh področjih nam nova računalniška oprema omogoča nove pristope približevanja poslovanja samoupravnim in poslovnim odločitvam.

Prvi koraki na tem področju kažejo neslutene možnosti za povečanje ekspektivnosti, širokega vpogleda, sodobnih metod planiranja in krmarjenja poslovnih dogodkov in samoupravnega odločanja o njih.

Pred nami je zahtevno obdobje usposabljanja za vse zahtevnejša obdobja gospodarskih gibanj doma in v svetu.

Samo vitalne, visoko rentabilne in izvozno usmerjene organizacije bodo lahko sebi in družbi zagoto-

**ČESTITAMO
 OB DNEVU
 REPUBLIKE**
 UREDNIŠTVO

vile potrebna sredstva za svoj obstoj in vse hitrejši razvoj. Zato bomo morali tudi pri usposabljanju posameznih služb z uvajanjem novih, visoko izobraženih in prekaljenih kadrov zagotoviti večjo in delovno agresivnost in pravočasno nadomestitev kadro, ki bodo odšli.

Iz vsega opisanega je razvidno, da smo kljub visokim izdatkom za financiranje rekonstrukcije v sorazmerno ugodnem gospo-

darskem položaju, ki omogoča in vsodbuja bodoče delo in samoupravljanje.

Da bomo te cilje lahko dosegli, moramo izredno pozornost posvetiti poglobljanju samoupravljanja. To bo mogoče samo, če bomo zagotovili ustrezne komunikacije in informiranje delavcev.

Vsem delavcem bomo morali zagotoviti vpogled v vsa dogajanja. To naj omogoči ustvarjanje klime in razpoloženja na podlagi

dejstev s katerimi se srečujemo znotraj organizacije in v stiku z ožjim in širšim okoljem.

Družbenopolitičnim organizacijam moramo zagotoviti večji vpliv na oblikovanje javnega mnenja v kolektivu, ki naj bo solidna osnova za samoupravno opredeljevanje in odločanje.

Prehojena pot nam vliva zaupanje, da bodo delavci in delavke Almire tudi v bodoče s svojim delom na delovnem mestu, pri delu

v družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih znali uravnavati hotenja, prizadevanja in delo k lastnim ciljem, to je k blagostanju, sožitju in uspešnosti, s tem pa bomo dosegli tudi cilje naše samoupravne družbe.

Vsem sodelavkam in sodelavcem čestitam k prazniku republike in jim želim prijetno praznovanje.

MIRO ROZMAN

Rezultati našega dela v letošnjih desetih mesecih

Poslovno leto se počasi nagiba h koncu in tako bomo prav kmalu potegnili črto pod letošnje delo, sešteli pluse in minuse in nazadnje zapisali, ali smo bili dobri gospodarji in če ne, zakaj tako.

Ob koncu tretjega četrtletja smo ugotavljali, da so rezultati, izraženi v številkah zadovoljivi kljub vsem težavam, ki smo jih imeli tako pri preskrbi z ustreznimi surovinami in materialom, kot kasneje v sami proizvodnji, pa potem s financiranjem vseh teh blagovnih tokov.

V desetih mesecih smo ustvarili za 311 starih milijard celotnega prihodka, s katerim smo pokrili vse materialne stroške in družbeno odgovorne obveznosti (davki, prispevki SIS), ki so se v primerjavi z lanskim letom povečale za 102 %. Za osebne dohodke smo namenili 73 milijard, lani 35, in tako smo

na koncu leta beležili 43 starih milijard ostanka čistega dohodka, ki smo ga razporedili v vse tri sklade; v poslovnega, rezervnega in v sklad skupne porabe.

Naši osebni dohodki niso ravno v vrhnjem delu občinske lestvice, vendar smo jih povečali nasproti lanskoletnim kar za 110 % in sicer februarja za 20 %, aprila 30 %, septembra za 20 %, izplačali pa smo tudi 50 % poračun. Tudi v oktobru smo akontacijsko vrednost točke revalorizirali za 20 %, tako da znaša povprečni neto osebni dohodek na delavca iz opravljenih ur 118.580.— din.

Delavci v proizvodnih TOZD-ih so izdelali v desetih mesecih 561.046 kom. in zanje porabili 423.868 šivalniških ur, kar je 2 % več kot smo planirali za to obdobje, delavci TOZD Trgovine pa so prodali 609.906 kom. izdelkov,

od tega 271.965 kom. ali 45 % na inozemska tržišča. Celotni izvoz v desetih mesecih znaša 2.113.947 \$ in je za 10 % višji kot v lanskem obdobju.

Rezultati so zdaj pred nami, niso slabi, lahko pa bi bili tudi boljši, zato se vsak

posebej in vsi skupaj potrudimo, da bomo na koncu leta finančni rezultat zapisali z velikimi številkami ob kvalitetnejšem poslovanju, ki je hkrati tudi lastnost dobrega gospodarjenja.

MOJCA OZEBEK

Prodali bi lahko še več

Lahko bi, pa nismo. Pa nikar takoj ne pomislite, da nismo izpolnili plana. Ne samo, da smo ga izpolnili, tudi presegli smo ga in to kar precej, v septembru za 91 odstotkov, v oktobru za 60 odstotkov, pa tudi v prejšnjih mesecih lahko govorimo in pišemo o preseženem planu. Torej smo lahko več kot zadovoljni.

Brez problemov seveda ne gre nikjer. Že časi so takšni, da je to skorajda nujno. In kje se je zataknilo nam?

Trgovinam bi morali že v avgustu dobaviti jesensko-zimske artikle. Če že ne plaščev, pa prav gotovo vsaj toplejše komplete bi lahko ponudili našim kupcem. Konec avgusta, v začetku septembra začenejo ljudje kupovati oblačila, ki naj bi jih varovala pred strupenim zimskim mrazom, ne pa poletnih majčk, lahkih puloverjev in koplak. Na žalost so prišli jesensko-zimski artikli iz proizvodnje malo prepozno. Ker pa je proizvodnja vezana na

dobavitelje preje, prav gotovo ne smemo krivde za zamudo valiti na njihova ramena. Z nabavo osnovnih surovin, torej s prejo, pa sploh ni lahko. Od pravočasno dobavljene preje, ki naj bi bila tudi kvalitetna, je odvisna naša proizvodnja. Kdo ve, kakšne probleme imajo spet dobavitelji, sicer pa ostanimo pri prodaji, kaj več o surovinah in težavah z njimi pa drugič.

Prodajal vam ne bom posebej predstavljala, saj jih že vsi poznate. Mogoče pa ne veste, da smo za popestritev ponudbe v lastnih prodajalnah na široko odprli vra-

ta še nekaterim drugim delovnim organizacijam. V naših prodajalnah lahko najdete izdelke Pletenine, Bombažne predilnice in tkalnice iz Tržiča, Dekorativne in »obutev« iz Peka. Pa se tudi tu včasih zatika pri dobavi in pestrosti ponudbe. Človek dobi občutek, da se vsi skupaj vrtimo v začaranem krogu.

In kaj še lahko v naših prodajalnah, poleg svojih artiklov, ponudimo kupcem? V prodajalni v Radovljici (pri tovarni) in v novogoriški prodajalni prodajamo izdelke ljubljanske Pletenine. Kupec lahko izbira in pomeja trenerke, vrhne majice z dolgimi ali

e 191100517

kratkimi rokavi, spodnje perilo, kopalke.

Na Bledu lahko kupimo izdelke BPT Tržič, posteljnino, namizne prte, prtičke in podobno, tudi tu se dobijo Pleteninini izdelki.

Trgovina v Bohinjski Bistrici je ravno tako založena s Pleteninimi izdelki, v tej prodajalni pa lahko kupujemo tudi čevlje iz Peka. Jeseni, ko nas po malem že zebe v noge, gredo modni čevlji in škornji dobro v promet. Seveda pa imamo v vseh naših prodajalnah veliko izbiro naših domačih artiklov, almirskih puloverjev, jop, brezrokavnikov, kril, plaščev, jaken.

In kako je v nekdanjem prebivališču gospodov Grimšicev in Schweglov? Zelo živahno. V Grimščah sta zdaj dve prodajalni, v prizidku graščine imamo butik, v nekdanjih grajskih hlevih pa diskont. Pa ti grajski hlevi niso čisto nič več podobni hlevom. V butiku, razdeljen je v tri oddelke, lahko kupite ročno pletene puloverje, izdelke BPT iz Tržiča, Dekorativne in unikatne izdelke iz barvastega stekla, katerih avtorji so iz hrastniškega Sijaja. Dekorativna nam ponuja ročno tkane namizne prte, prtičke, pregrinjala, tapiserije in okrasne blazine. Ročno pleteni puloverji so seveda iz našega Centra za razvoj domače in umetne obrti. Vse

to najdemo v prvem oddelku, ostala dva si delijo pletenine za moške, redna ženska kolekcija in vzorčni modeli. V letošnjem letu se je prodaja v Grimščah kar 5-krat povečala. Tudi na račun sodelovanja s Kompasom. Kompasovi vodiči pripeljejo vse več turistov tudi v Grimšče.

Od julija je v Grimščah odprt diskont v katerem lahko kupujemo za 35 odstotkov ceneje, kot v ostalih prodajalnah. Izbira je dokaj pes-

tra, cene niso visoke in le redkokdo odide iz diskonta brez kakega našega modela. Izbirate pa lahko med plašči, jopami, ženskimi oblekami, puloverji. Prav gotovo se za za vsakega najde nekaj.

Od februarja do junija smo imeli tudi akcijske prodaje, v Domu upokojencev v Radovljici, v Novi Gorici, v Bohinjski Bistrici in tudi v Grimščah. Odziv kupcev je bil prav dober, 35 odstotkov nižje cene so marsikoga pri-

peljale v naše prodajalne.

Z letošnjim desetmesečnim izkupičkom od prodaje smo torej lahko resnično zadovoljni. To nas seveda ne sme uspravati, konkurenca na trgu je namreč vse hujša, več bodo iztržili tisti, katerih proizvodi so resnično kvalitetni, ki imajo pestro izbiro, ki bodo imeli kupcu kaj pokazati, ponuditi. Menim, da jim mi lahko.

MARJETA ROZMAN

Preberite in premislite

Letošnje aktivnosti sindikata so usmerjene k razvoju samoupravnih odnosov, k urensničevanju načel dobrega gospodarjenja, k odločanju nas vseh o pomembnih skupnih in splošnih zadevah.

Pri odpravljanju nastalih problemov; nismo edini, ki jih imamo, si moramo vsi skupaj prizadevati za čim boljše produktivnost, za boljši izkoristek delovnega časa, za zniževanje stroškov dela, zmanjševanje odpadkov. Le tako bomo lahko premostili morebitne težave, le tako si bomo lahko delili višje osebne dohodke.

Motivirati moramo slehernega posameznika v naši delovni organizaciji, da bo tudi sam začel razmišljati o svojem delu, o izboljšavah v

proizvodnji, o smotrnejši izbiri materiala in skrajševanju časa izdelave za posamezni artikel.

V časih v katerih smo se nehote znašli, moramo vedeti, da bomo le z višjo delovno zavestjo prebrodili vse težave in da so v nas samih možnosti dobrega gospodarjenja in razvoja. Za stanje, takšno kot je, smo delni krivci tudi mi delavci.

Čutimo, da je premalo povezanosti v samem kolektivu, kar pa ima seveda za posledico kaj neprijetno vzdušje. Vse premalo smo složni, nimamo pravega pristopa do tekoče problematike, znamo biti tudi kritični, sami pa nič kaj radi ne vidimo, če nas kdo kritizira.

Smo ženski kolektiv s svojimi težavami in problemi, obenem se pa moramo zavedati, da nam je Almira drugi dom in da moramo pomagati njej in s tem predvsem sebi, v težavah na katere vplivajo današnji pogoji gospodarjenja, padec kupne moči, podaljšan plačilni roki trgovine, zaostajanje kurza dolarja. Ob vsem tem pa so se še boleznine povečale od lani za 39 odstotkov.

Naloga sindikata je tudi zagotavljanje socialne varnosti zaposlenih, urejene prehrane v delovni organizaciji, razreševanje stanovanjske problematike, skrb za letovanje, za oddih.

Velika skrb je namenjena tudi socialno ogroženim. Oblika pomoči našim delavcem je tudi štipendiranje njihovih

otrok ne glede na njihovo poklicno usmeritev.

Vsi se moramo zavedati, da brez sodelovanja ne bo šlo, biti moramo eni drugim v pomoč, kajti le tako bomo prišli do sreče posameznika, ki se odraža v uspešnosti kolektiva.

VERA PETROVČIČ

Delajmo več in bolje

Letošnje leto je potekalo v znamenju utrjevanja in izboljševanja poslovanja, v znamenju zagotavljanja pogojev za izvedbo rekonstrukcije oziroma modernizacije proizvodnih kapacitet. Po drugi strani pa moramo ob zaostrenih tržnih razmerah zagotoviti tekočo prodajo in doseči ustrezen poslovni rezultat. Obremenitve pri delu so bile letos znatno večje kot prejšnja leta, veliko je bilo nadurnega in nočnega dela. V tem letu se je spremenilo marsikaj in se bo še prav tako tudi v prihodnjih letih.

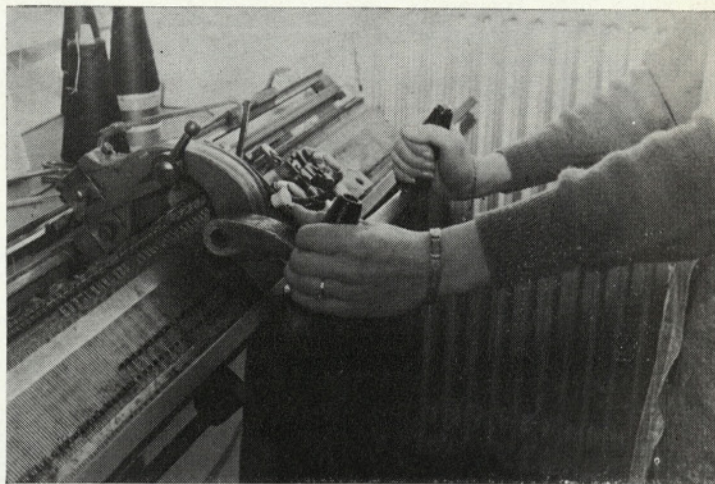
Glede na spremenjen gospodarski položaj, člani zveze komunistov v Almiri želimo in zahtevamo, da naj bo poslovanje še bolj premišljeno in naj bodo stiki z delavci še pristnejši kot so bili dosedaj. Na vse strokovne službe in posamezne vodstvene delavce bomo izvajali moralni pritisk, da bodo svoje delo opravljali pošteno in organizirali poslovanje tako, da bodo naši tekoči in srednjeročni plani ne le doseženi ampak tudi preseženi.

Smo pred novo tehnološko revolucijo, ki v samo proizvodnjo, samoupravno dogovarjanje in odločanje vnaša nove kvalitete, nove odnose in samo visoka samoupravna za vesta omogočila, da bomo uspešno parirali vsem nastajajočim spremembam.

Komunisti si bomo prizadevali za čim pristnejše stike z delavci v vseh okoljih, bori se za samoupravno sožitje in kulturo upravljanja, ki jo narekuje Ustava SFRJ in Zakon o združenem delu. Doseči bomo morali, da se bodo posamezniki ali skupine podrejali mnenjem in sklepom večine.

Menimo, da je tovariški dialog edina pravilna oblika dogovarjanja. Napake delamo vsi, pa smo pripravljeni za svoje napake prenesti tudi kritiko, prevzeti za storjeno napako tudi odgovornost? Ali pa bo še naprej ob vsaki dobronamerni kritiki prevladala užaljenost z osebno prizadetostjo?

ZVONKA JAKUPOVIČ

MLADINA

Mladinska organizacija v novogoriški TOZD Almira šteje le 15 članov. Naša aktivnost je usmerjena predvsem na gospodarsko, samoupravno in politično področje. Resnična vloga delavca — mladina v združenem delu je namreč odvisna od tega ali bo mladi delavec odločal o sadovih svojega dela, saj je odločanje o celotnem dohodku edina stvarna podlaga za spremljanje odnosov v vseh delih naše družbe, hkrati pa vspodbujanje večje proizvodnje, večje produktivnosti dela in discipline ter s tem seveda tudi razvoja gnotne podlage združenega dela. Mladi združeni v OO Almira TOZD Nova Gorica smo dali mladinski utrip delovnemu okolju in s tem pripomogli, da je naša Almira postala

gospodar svoje usode v teh razburkanih pogojih gospodarjenja.

Mladi smo v letošnjem letu organizirali nekaj akcij od katerih naj omenim organizacijo in izvedbo proslave ob dnevu žena. Z lastnimi izdelki smo obdarili sodelavke in pripravili kulturni program.

Sodelovanje z ostalimi DPO je uspešno. Veseli smo lahko, da so naše ideje, naše delo postale skupne ideje, skupno delo vseh subjektivnih sil v temeljni organizaciji. Omenjene uspehe gre pripisovati tudi pozitivnemu odnosu vseh struktur odločanja, ki so bile do naših pobud odprte. Tu mislimo samoupravne organe in na vodstvene delavce v TOZD in DO ALMIRA.

SONJA VUGA

Iz Novogoriškega TOZDA

DELO SINDIKATA

Kljub vsesplošnemu omahovanju in nasprotovanju, ki je med ljudmi vedno bolj prisotno, se OOS TOZD Nova Gorica aktivno vključuje tako na družbenopolitičnem, kot tudi na družabnem področju. Te aktivnosti se začinjajo z vključevanjem v volitve v samoupravne organe in DPO tako v svoji sredini kot tudi navzven. Redno sodelujejo v periodičnih in zaključnih računih ter spremljajo njihovo delovanje v TOZD-u. Skrbijo za dobro obveščanje delavcev o tekočih zadevah, aktivno se vključujejo v delovanje celotne DO, dobre stike pa navezujejo tudi z občinskim svetom ZSS.

Kot vemo, TOZD Almira v Novi Gorici vedno in kvalitetno izpolnjuje svoje obveznosti. Prav gotovo pa gredo

zasluge za to tudi sindikatu, saj je prav sindikat dal pobudo za več delovnih sobot ter več delovnih ur na dan, saj se vsi prav dobro zavedajo, da je potrebno še kako stisniti, če se hočemo izvleči iz krize v kateri smo.

»Po delu sledi počitek,« pravijo. No, tako pravijo tudi sindikalisti v Almiri v Novi Gorici. Zato so za delavce organizirali izlet in piknik.

Da naše pohvalne besede le niso prazna slama, nam potrjuje tudi srebrni znak ZSS, ki so ga prejeli aprila letos.

Seveda pa vsaka izjema, pa naj je še tako svetla, le ni brez napak. Pripadnost sindikatu je v očeh delavk še vedno velik vprašaj, za sindikat pa velik problem.

JOŽICA HUMAR

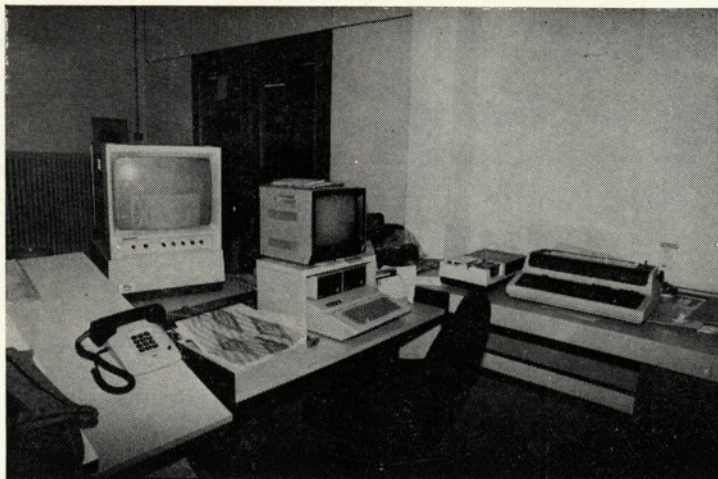
V „ALMIRI“ je pričel z delom nov oddelek - RAZVOJ 1

Zaradi zaostrenih pogojev poslovanja in nabave novih elektronskih pletilnih strojev, je bilo potrebno v OZD Almira ustrezno prilagoditi organizacijo služb v tehničnem sektorju s ciljem, da bi še nadalje z uspehom prodajali naše izdelke. Zato je bil ustanovljen Razvoj I. z namenom, da pokriva področja razvoja prej in sukancev, barvanja in obdelave, vzorčenja na elektronskih pletilnih strojih, ter razvoja novih programov, kot so dopolnilni program asorti-

mana na novih pletilnih strojih in komadno barvanje.

Da bi dosegli izvornost v naših izdelkih, smo primorani v razvoju poseči prav na področje prej in sukancev, ker predilnice zaradi prisotne konjunktore nimajo posluha in interesa za oblikovanje svojih kolekcij, ki bi bile v skladu z modnimi tendencami. Z zahtevo, da se kolekcije izdelujejo v barvnih tonih, ki se za posamezno kolekcijo zahtevajo, smo bili prisiljeni poseči tudi na področje barvanja, saj usluge, ki smo jih do se-

daj uporabljali niso zadovoljevale naših potreb, predvsem rokovno.

Elektronski pletilni stroji so nov tip strojev v proizvodnji, zato se je smatralo, da se vzorčenje in izdelava pletiva za kolekcijo vključi v Razvoj I. Vzporedno s pripravo kolekcij pa poteka razvoj dopolnilnega programa asortimana od spominkov, tekačev, prtičkov, pregrinjal, s katerim si bomo zagotovili nov segment na tržišču, vzbudili novo povpraševanje in s tem povečali zanimanje tudi do naših osnovnih proizvodov.

V Razvoju I. so zaenkrat sistemizirana štiri delovna mesta: vodja razvoja, operater na VDU, kreator — designer in kontrolist, od katerih vsak odgovarja za svoje delovno področje.

Razvoj prej in sukancev

Vsako leto dvakrat za zimsko in pa letno kolekcijo, največji svetovni proizvajalci prej na sejmu »Pitti Filati« pokažejo novosti pri prejah in sukancih, ter modne barve. Ker ob sedanjih deviznih težavah ni sredstev za uvoz prej, se z lastnim razvojem skušamo približati modnim zahtevam v svetu.

V ta namen je bil že pred časom nabavljen laboratorijski sukalni stroj »Fancy Jet 6/SP« od firme CALVANI. Stroj je uporaben za izdelavo navadnih in efektnih sukancev različnih števil. Prejo sučemo zato, da bi dosegli razne efekte z kombiniranjem materialov, barv, različnih števil prej in različnim vitjem, tako po smeri vitja kot po hitrosti dovajanja posameznih prej. Efektno sukane preje po načinu izdelave lo-

čimo v preje nižjega in višjega reda. Efektno sukane preje nižjega reda, ki se lahko izdelujejo na običajnih sukainih strojih so: razni mulineji, križno sukane preje (broderi), valovite preje (ondé), kordel, plamenasta sukana preja nižjega reda in vozličasta sukana preja (tvid preja). Efektno sukane preje višjega reda pa se izdelujejo na efektnih sukainih strojih, ki so opremljeni z različnimi napravami, s katerimi lahko spreminjamo dovajalne hitrosti posameznih komponent, vključujemo naprave za izdelavo zank, vozličev itd. Efektno sukane preje višjega reda so: Froté, vozličasta preja, plamenasta, zankasta in kombinacije med njimi.

Efektni sukane se lahko izdelata po predlogi ali lastni zamisli. Najprej je potrebno analizirati vhodne komponente

te v sukane, tako da se določi material, številka preje, smer in število zasukov, dovajalna razmerja in barve. Sledi nabava ustreznih prej na podlagi analize. Ko imamo vse pripravljeno, pristopimo k izdelavi sukance. Običajno se efektni sukanci izdelujejo v dveh fazah. V prvi fazi izdelamo efekt, tako da temeljno nit obsučemo z efektno (zankast sukane), v drugi fazi pa efekt fiksiramo z tanko nitko v nasprotni smeri.

Seveda efektno preje niso v vsaki kolekciji enako močno zastopane, zato preje sučemo med seboj tudi zato, da prejo pocenimo z uporabo cenejših komponent (regenerirana celulozna vlakna, sintetična vlakna) ali pa da dosežemo željene barvne efekte z mešanjem različnih barv.

Barvanje in obdelava

Ker prejo razvijemo navadno v surovi barvi, jo je potrebno pred pletenjem še poobarvati in obdelati.

Za barvanje preje uporabljamo barvni aparat za križne navitke, Farbeapparate Model Hz 40/7 firme THEN. Aparat ima kapaciteto 12 križnih navitkov in doseže pod pritiskom do 140° C, kar je pomembno za barvanje sintetičnih vlaken. Predno gremo z barvanjem na aparat, je potrebno laboratorijsko izdelati recepturo za barvanje. Ker imajo materiali kot volna, acryl, bombaž različno kemijsko zgradbo, se uporabljajo

različne skupine barvil za barvanje. Vse skupine barvil pa imajo običajno možnost, da z trikromijo, to je mešanjem rumene, modre in rdeče barve, dosežemo večino barv v barvni lestvici. Le za posebno briliantne tone, kot so türkizni, violet, nebesno modri, so potrebna še dodatna barvila, ki so zelo čista po barvnem tonu.

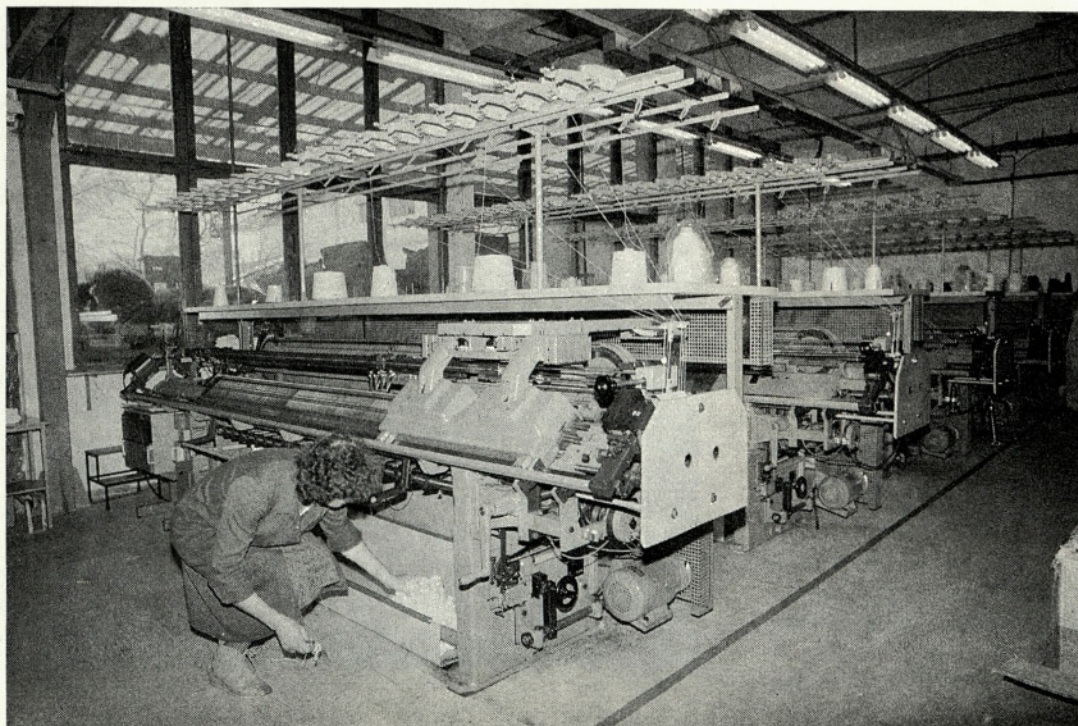
Prejo po barvanju običajno še mehčamo, da ji vrnemo del maščob, ki so se tekom barvanja odstranile. Za barvanje komadne robe puloverjev, pa smo v sodelovanju z IWS prišli do postopka, ki uporablja klorirane in posebna izbrana Sandolan MF barvila, ki zelo dobro egalizirajo. Barvanje komadne robe je precej bolj zahtevno od barvanja križnih navitkov, zaradi egalnosti.

Zanimivost tega načina barvanja je v tem, ker bomo z manjšimi serijami v veliko barvnih tonih lahko popestrili ponudbo v naših prodajalnah. V to skupino opravil, ki spadajo v Razvoj I. sodi tako obdelava pletiva. Volnenim pletivom lahko s pomočjo vodnega valjkanja ali klasičnega valjkanja izboljšamo površino in otip, ali pa popolnoma spremenimo izgled, kot na primer pri valku.

Vzorčenje na elektronskih pletilnih strojih

Z nakupom ploskih elektronskih pletilnih strojev fir-

NADALJEVANJE NA STRANI 8

VSA NAJVIŠJA PRIZNANJA V LETU '86 - ALMIRI

LJUBLJANSKI ZMAJ ZA »MARAKEŠ«

Na sejmu mode v Ljubljani smo se letos predstavili s kolekcijo za poletje '86. Uporabljeni so vzorci in barve Afrike. Zamolkele barve poživlja barva pomarančne lupine in barva turkizno zelenih voda oaze.

Modna linija poudarja široka ramena in ozke boke. Puloverji so kratki, tunike dolge. Krila so podobna afriškemu »saronu« in se zavežejo v pasu. Hlače so široke in se zavežejo v gležnjih.

Kolekcijo dopolnjujejo ročno pleteni puloverji, ki ravno tako posnemajo motive črne-ga kontinenta.

Vsi modeli so izdelani iz 100 odstotnega bombaža, vse pa se je dalo kupiti v almirskih trgovinah in v vseh večjih centrih Jugoslavije.

Nagrajeni smo bili z najvišjim priznanjem s statuo Ljubljanski zmaj, priznanjem društva oblikovalcev Slovenije in nagrado Zlata Jana.

MOJSTRSKA DELAVNICA ZA ROČNO TKANJE

Kolekcija izdelana po vzoru oblačil indijancev je navdušila obiskovalce sejma v Slovenj Gradcu.

Ročno pletene puloverje dopolnjujejo ročno tkana krila in šali. Pletenje in tkanje je pestro vzorčeno. Plašči in jakne iz te kolekcije, ki so iz valk pletiva, pa so enobarvni s črnimi zaključki. Barve rumena, oranžna, zelena, modra in rjava žarijo. Vse modele pa krasijo še usnjene rese v naravni barvi.

Za izjemno uspelo kolekcijo je strokovna komisija, ki je ocenjevala kakovost razstavljenih izdelkov podelila Centru za razvoj domače in umetne obrti naziv Mojstrska delavnica. Tokrat za tkanje, enkrat smo si namreč že prislužili ta naziv za pletenje.

Foto: Jerko

ZLATA KOŠUTA ZA »NEO-FOLK«

Za zimo 86/87 smo predlagali linijo »Neo-folk«, kjer se prepletajo bogati vzorci starih preprog z sodobnimi vzorci. Barve poldragih kamnov — turkiz, modra, violet, siva in camel, povezuje med seboj črn melange.

100 % lambswool, spreden v domači predilnici, daje modelom mehko in toplino. Modeli so pleteni v jacquard vezavi na novih elektronskih strojih tin 5.

Modna linija je enostavna. Pod udobnimi jopami nosimo obleke s poudarjenimi rameni, ki sledijo liniji telesa. Dolge tunike in kratke puloverje nosimo z ozkimi krili ali oprijetimi hlačami.

Bogastvo vzorcev in barv umirimo z enobarvnimi šali in kapami.

Kolekcijo »Neo-folk« smo septembra 86 razstavili na sejmu FLASH MODA v GORICI. Za izdelke je bilo med obiskovalci in trgovci veliko zanimanje.

Kolekcija je v manjši seriji že v prodaji.

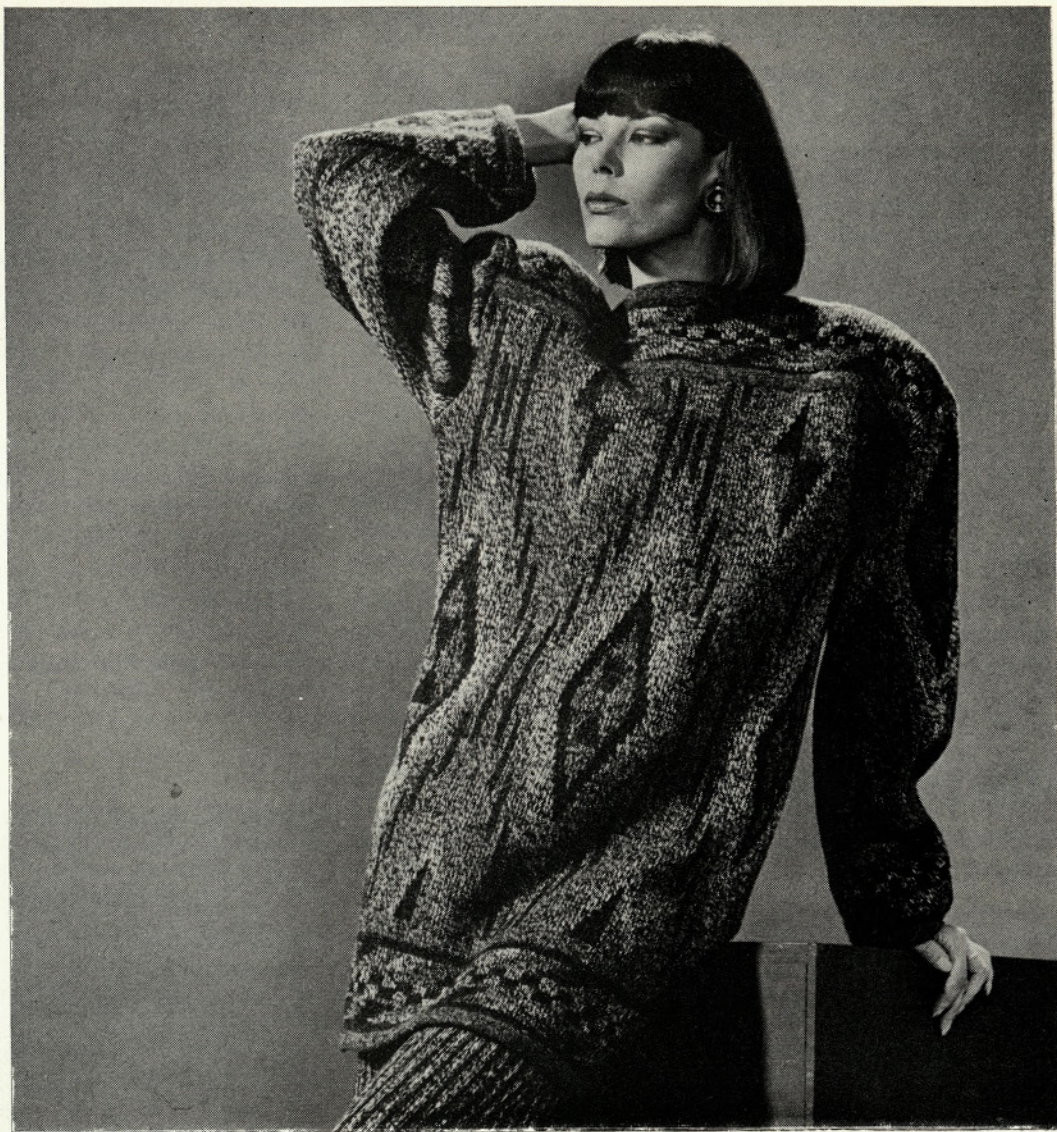

Foto: Jerko

ZLATA KOŠUTA ZA BALI — oktober '86

Na sejmu v Beogradu smo razstavili kolekcijo imenovano BALI. Jacquard pletivo spominja na vzorčenje batik, ki ga občudujemo na tkanih Indonezije. Lepe naravne barve zemlje, olive, glin, morja še dodatno poudarja črna barva. Modna linija sledi obliki telesa. Kroji so enostavni, tako da je zanimivo vzorčenje čim bolj ohranjeno. V prodaji bo aprila 87.

Vse štiri kolekcije je tudi tokrat kreirala akademska slikarka Vesna Gaberščik Ilgo.

FRANCKA LAPUH

me STOLL CNCA — 3BM v finoči 5 er in 8 er smo naredili velik korak v modernizaciji pletilnice. Prednost teh strojev je velika možnost vzorčenja in pa hitre menjava z artikla na artikel.

Stroj je dvofonturni z štiri pletilnimi sistemi in opremljen z računalnikom, ki služi za sprejem podatkov po katerih potem plete. Vnos podatkov je možen preko čitalnika, direktne zveze z VDU preko Selana ali z direktnim vnosom preko tipkovnice. Značilnost stroja je posamična izbira igel čez celo širino stroja na sprednji in zadnji igelnici. Višina vzorca pa je omejena na 5000 vrst.

Ključavnice imajo trojno funkcijo, tako da istočasno

lahko pletemo, lovimo ali ne pletemo. Prav tako lahko spreminjamo gostoto pletenja v eni vrsti. Vse te lastnosti stroja omogočajo poljubne možnosti kombiniranja različnih vezav, kot tudi poziciranje določenih detajlov vzorca. Za pripravo vzorcev za pletenje je potrebna vzorčna VDU centrala, ki se sestoji iz računalnika s tastaturo in internim spominom, naprave za snemanje na diske, črno-belega monitorja, tiskalnika za izpis podatkov, luknjača za izdelavo traku, grafične tabele, barvnega monitorja in naprave za mešanje barv na ekranu.

Z pomočjo vzorčne centrale lahko oblikovalčevo idejo za določen komad spremenimo

v vzorčni in krmilni program, po katerem elektronski pletilni stroj izdelek naplete.

Idejo mora oblikovalec najprej izrisati na milimeterski papir ali v naravni velikosti na papir. Sledi prenos na grafični monitor s pomočjo grafične tabele, če je vzorec v velikosti dela ali preko tipkovnice na računalniku, če imamo geometrijski vzorec, ki se po določenem reportu ponovi. Ko imamo izdelan na ekranu vzorčni program oz. jacquard ga vpišemo v memorijo računalnika. Poleg vzorčnega programa, ki na elektronskem pletilnem stroju skrbi za izbiro igel, je potrebno izdelati še krmilni program, ki skrbi za pravilno

izbiro vodilcev, gostot pletenja in daje ukaze ali izbrana igla plete, lovi,....

Ko sta oba programa izdelana in vpisana v memoriji jo prenesemo iz računalnika na luknjač, ki na traku izdelava perforacijo, ki odgovarja obema programoma. Perforiran trak služi za vnos podatkov v računalnik na pletilnem stroju, ki nam po teh podatkih naplete željen vzorec.

Izdelan vzorec je potrebno še tehnološko obdelati preden je pripravljen za proizvodnjo.

S tem kratkim zapisom sem poskušal predstaviti, zakaj je bil ustanovljen Razvoj I. in način dela v oddelku.

A. Š.

Grimšče danes

CENTER ZA RAZVOJ DOMAČE IN UMETNE OBRTI

O Grimščah in Kooperaciji je bilo že veliko povedanega, dobrega, slabega, objektivnega, neobjektivnega. Najbolje bo, da se kar sami predstavimo vsem članom naše Almirae, da si boste lahko vsaj približno predstavljali delo Centra za razvoj domače in umetne obrti, delo v Grimščah in to skozi oči radovednega obiskovalca.

Če greste ali se peljete iz Bleda proti Rečici, boste že kmalu lahko zagledali prenovljeno graščino s prizidkom, obnovljene grajske hleve, kjer ima prostore Center oziroma Kooperacija. Če ste že kdaj prej bili na Grimščah, vas bo prav gotovo presenetila lepo urejena okolica, starodavna drevesa, okrasno grmičevje, rože. Tega bo sicer zdaj v zimskih mesecih bolj malo, toda tudi zime znajo biti tu prav romantične, tiste prave, belo bele. Še pred dvema letoma bi si na kakšen deževen dan v navadnih čevljih ne upala po poti, ki se odcepi od glavne ceste skozi Rečico do Grimšč. Malodane o poljski poti bi lahko govorili. Pa danes? Danes vodi do Grimšč asfaltirana cesta.

Pa si graščino oglejmo malo поблиže (odznatraj). V nekdanjih sobanah, salonih, ima-

mo stalne razstave almirskih modelov. Ogledate si lahko vse najnovejše modele in kolekcije, ki so bile nagrajene na sejnih. V pritličju so razstavljene statve in ročno tkane umetnine, narejene pri nas v Grimščah. Če smo že pri tkanju ne smemo mimo Dekorativne iz Ljubljane, ki ima v gradu prav tako svoj razstavn prostor. Ročno tkane tapiserije krasijo eno izmed grajskih soban. Tapise-

rije, ki segajo skorajda od tal do stropa, so narejene po predlogah priznanih slovenskih likovnih umetnikov.

Poročne dvorane skorajda ne smemo izpustiti. Sklepanje zakonskih zvez v Grimščah je postalo prav popularno, saj prihajajo tisti, ki se pred pričami in matiçarjem odločijo za svoj DA tudi iz Vojvodine, iz Ljubljane, Zagreba, Banja Luke, Zrenjanina, skratka iz

vseh koncev Jugoslavije, pa seveda iz okolice Bleda in Radovljice.

ln ko si boste ogledali vse to, obiščite še našo prodajalno v prizidku. Marsikaterega od razstavljenih modelov boste namreč našli na policah te prodajalne. To bi bilo vse kar se tiče gradu. Na začetku pisanja sem obljubljala, da vam bomo predstavili delo v Centru za razvoj domače in umetne obrti.

Kot veste imamo delovne prostore v nekdanjem gospodarskem poslopu: šivalnico, v pritličju, pletilnico, kooperacijo, previjalnico, knjižnico z nekaj strokovnimi knjigami, modnimi revijami in ostalim dokumentarnim gradivom, arhiv modelov. To bi bilo pa tudi vse, vsaj kar se tiče delovnih prostorov. Centru za razvoj domače in umetne obrti daje poseben pečat kooperacija, to je oddelek v katerem delamo s pletiljami, kooperantkami. Ob ponedeljkih in sredah nam vrle pletilje prinašajo izdelke, ki so jih napletle, mi pa jih spet založimo z materialom, novimi modeli, z natančnim navodilom, kako pulover, brezrokavnik, rokavice ali nogavice splesti.

Že prvi ročni puloverji narejeni iz domače volne so bili med kupci dobro sprejeti, od tistih prvih je minilo že kar nekaj let. Ročni puloverji so še vedno dobro prodajajo, saj je ročno delo vse bolj cenjeno. Pa to ne pomeni, da naj bi v Almiri ustavili kolo časa in se vsi skupaj specializirali za ročno pletenje.

Za svoje delo smo prejeli že več priznanj, zadnje na Sejmu domače obrti v Slovenj Gradcu. Že drugič so nam podelili naziv »MOJSTER DELAVNICE«.

Za razliko od drugih jugoslovanskih organizacij, ki se prav tako ukvarjajo z ročnim pletenjem in delajo v glavnem iz domače volne ali iz

bombažne preje, v Grimščah stalno razvijamo in uporabljamo nove preje. Vse seveda na osnovi naravnih materialov, domače volne, bombaža in lanu. Nekateri naši izdelki so še dodatno izvezeni, veliko je kombinacij z usnjem, efektnimi prejami. Pogosto menjavamo vzorce modelov.

Dela imamo kar dovolj, včasih še preveč. Ponedeljki in srede so rezervirani za delo s kooperantkami, ostale dni v tednu pa se dajemo z administrativnimi posli, kot so pošta, računi, priprava navodil za pletenje, priprava materialov. Poleg tega moramo izdelke, preden jih oddamo v skladišče gotovih izdelkov, poslati na valjkanje, jih zlikati, pregledati, našiti etikete.

Pletilnica z gospodinjskimi pletilnimi stroji iz družine Empisal dela predvsem izdelke za butik, modne revije in podobno. Uporabljamo manjše količine materialov, ki ostajajo od redne proizvodnje. Kombiniramo jih z bombažno prejo, pa tudi z domačo volno.

Še nekaj novega imamo v Grimščah. Na vzorčnem sukalniku posučemo ves material, ki ga ne porabi redna proizvodnja, material od kooperacije in ga previtega in lepo oblikovanega v »štrence« prodajamo v naših trgovinah. Ta material je primeren predvsem za ročno pletenje, pa še pretirano drag ni.

KATJA KOS

Tekmovanje v namiznem tenisu

Vsako leto organizira Zveza telesno-kulturnih organizacij Radovljica sindikalno občinsko prvenstvo v namiznem tenisu. Letos so tekmovanje pripravili v radovljiški osnovni šoli 18. oktobra. Udeležilo se ga je 98 tekmovalcev in tekmovalk iz 19 osnovnih organizacij zveze sindikata. Iz Almiri sva se tega tekmovanja udeležila samo dva, Srečo Vida in spodaj podpisana Marija Urh.

Rezultati:

Ženske do 30 let — tekmovalo je 10 tekmovalk

1. Papler Vida
GG Bled
2. Ažman Bojana
Veriga Lesce
3. Jensterle Francka
OŠ Gorje

Ženske nad 30 let — tekmovalo je 11 tekmovalk

1. Urh Pavlin Marija
Almira Radovljica
2. Kajser Jana
LIP Bled
3. Štifter Ana
LIP Bled

Ženske ekipno

1. LIP Bled
47 točk
2. PTT Radovljica
34 točk
3. Veriga Lesce
27 točk

V skupnem seštevku je Almiri dosegla 6. mesto.

Moški do 27 let — tekmovalo je 24 tekmovalcev

1. Prestri Boris
Iskra Otoče
2. Magdič Roland
Obrtno združenje Radovljica
3. Ješe Janko
Iskra Otoče

Moški od 27 — 40 let — tekmovalo je 28 tekmovalcev

1. Vida Srečo
Almira Radovljica
2. Potočnik Miro
Elan
3. Praprotnik Filip
Elan

Moški nad 40 let — tekmovalo je 25 tekmovalcev

1. Biček Jože
Obrtno združenje Radovljica
2. Košir Janez
GG Bled
3. Urh Jože
Elan Begunje

Moški ekipno

1. Iskra Otoče
58 točk
2. Elan Begunje
54 točk
3. Obrtno združenje Rad.
37 točk

Almira Radovljica v skupnem seštevku na 8. mestu.

MARIJA URH PAVLIN

Almirci na smučeh

Tudi v letu 1986 so se Almirski smučarji udeležili že tradicionalnih prireditvev Tekstiliade, Troboja in Občinskega sindikalnega prvenstva. Tako Tekstiliade, ki je bila letos na Rogli in Troboja v Bohinju smo se letos množično udeležili in tako doživeli dva prijetna smučarska dneva.

Na Tekstiliadi so nas najuspešnejše zastopali v veleslalomu Francka LIČAR z osmim mestom v svoji skupini in Ivi TORKAR z drugim mestom v tekih. Kljub slabemu vremenu, ki nas je spremljalo na Roglji, pa smo se v družbi več kot 700 tekmovalcev sprostili ob smučanju in izmenjavi izkušenj z ostalimi sodelujočimi.

Posebno uspešen pa je bil za

našo ekipo Troboj, tekmovanje med Almiro, Suknom in Vezeninami. Prvič po dolgih letih, ko so prevladovali Vzeninci, je bilo tokrat največ nastopajočih iz Almiri. Vsi skupaj od tistih, ki so osvajali najboljša mesta pa do tistih, ki so dokazali, da se da progo izpeljati tudi sede ali leže imamo zasluge, da je pokal za množičnost v naših rokah. Poleg množičnosti smo bili najboljši tudi v ekipni uvrstitivi veleslaloma moških in žensk.

Kdo je zmagal in kdo ne najbrž še veste, vendar pa vse skupaj vabim, da se tudi v zimi, ki se hitro približuje enako množično udeležite smučarskih tekmovanj med tekstilci.

ALEŠ ŠMIT

Kaj je to ?

To je skupina 25 deklet, ki so se odločile, da bodo poleg dela, ki ga opravljajo na delovnem mestu kot pletilje, strojne šivilje, verižkarice, vodje izmene, končne kontrole itd., dale svoj prispevek še v kulturni dejavnosti, zato pod vodstvom dirigenta Braneta Piriha sodelu-

jejo pri proslavah v Almiri in drugod s našo lepo slovensko pesmijo.

Zbor s svojo nežnostjo in natančnostjo, pa tudi borbenostjo napravi tako vzdušje pri predstavah, da se z izjavami lahko pridružimo pisumu, ki ga je že leta 1530 pisal Martin Luther svojemu

prijatelju skladatelju Ludwigu Senflu:

»Pesem lahko pomiri in razveseli človekovo dušo, otožnega razvedri, bojazljivca opogumi, predrznega in grobega ukroti in napuhnjena poniža.«

Zato pogumno naprej!

MILI ČERNE

Sodelujte z nami

Skoraj dve leti bo, kar smo Almirci lahko prebrali svoj zadnji časopis. Tako ne gre več naprej. Uredniški odbor se je odločil, da bo dolgotrajni molk prekinil. Pred vami je prva letošnja številka in, upajmo, ne tudi zadnja. Tudi od vas je v precejšnji meri odvisno ali bomo še imeli časopis ali ne.

Ker delamo časopis za vas, bi bilo prav, da bi tudi sami dopisovali, nas opozarjali na probleme, zanimivosti, na vse o čemer bi radi brali v svojem časopisu. Brez sodelovanja ne bo šlo. Ne bomo vam zamerili če nas skritizirate, če ne boste zadovoljni z nami. Ne puščajte nas v veri, da smo naredili dober časopis, če mislite drugače. Le tako bomo lahko kaj spremenili.

Vabimo vas k sodelovanju, čakamo na vaše pobude, kritike, na vaše prispevke in nikor sami pri sebi ne recite: »Vi kar čakajte!«.

UREDNIŠTVO

Radovljica v XVI. stoletju

Mestne samouprave se na Kranjskem nikakor niso mogle dobro razviti. Mestom je primanjkovalo dohodkov. Trgovina je vedno bolj prehajala v kmečke in plemiške roke in je mestom prinašala le skromne dohodke. Zato so se v Ljubljani zbrali vladarski pooblaščenca in stanovski zastopniki in na vsak način poskušali omejiti kmečko trgovino in obrt, da bi tako pomagali meščanom in mestnemu gospodarstvu. V tem času je bila kmečka trgovina v radovljiškem kotu zelo razvita, saj so kmetje nemalokrat gnali čez gore na Laško na tisoče koštrunov, pa tudi kupovali so jih in pasli po planinah. Za kmete, ki imajo kmetije in znajo kako rokodelsko obrt, ki je stalno potrebna in v splošno korist, so na zboru v Ljubljani predla-

gali, da bi lahko delali le za kmete in izvrševali svojo obrt ter s tem pospeševali razvoj podeželja. To naj bi veljalo predvsem za čevljarje, krojače, tkalce, usnjarje, kolarje, mizarje, tesarje, izdelovalce sekir in ral in posebej še za lončarje iz Ljubnega. Predlagali so tudi, da ne sme bivati ali se stalno muditi noben rokodelc v razdalji ene nemške milje (okr. 7 km) od Ljubljane, od manjših mest, kot je npr. bila Radovljica pa pol milje (okr. 3,5 km). Ta razdalja pa je za Radovljico pomenila kar meje deželskega sodišča. Člani stanovskega odbora so menili, da si Radovljčani lastijo le preveliko ozemlja in so naprosili nekatere ugledne deželane, ki so imeli svoja posestva v bližini Radovljice,

naj jim pišejo, do kod po njihovem sega radovljiški okoliš. Za mnenja so bili med drugimi naprošeni Anton pl. Thurn, zakupnik briksenškega blejskega gospostva, Jakob pl. Gallenberg z Drnče pri Dvorski vasi in Franc pl. Lamberg s Kamna pri Begunjah. Na sestanku so se prepirali tudi o sejnih, kje, kdaj in kdo jih sme organizirati. Toda tudi taki napor niso mogli rešiti kranjskih mest pred naglim nazadovanjem. Ob uvedbi imenjskega davčnega sistema na začetku 16. stoletja je mesto Ljubljana prijavila 1200 gld davka, a je že čez nekaj let vložila prošnjo, naj se jim davek zniža na 800 gld, kar pa stanovci niso odobrili. Leta 1537 so morala kranjska mesta plačati naslednje davke: Ljubljana 1000 gld, Novo mesto

500 gld, Kranj 330 gld, Kamnik 160 gld, Višnja gora 125 gld, Radovljica 90 gld, Krško 70 gld, Kočevje 60 gld, Metlika 50 gld, Kostanjevica in Lož po 20 gld. Že Ljubljana ni bila tedaj kaj prida veliko mesto, kako majhna je bila Radovljica pa si lahko predstavljamo. Tako so leta 1542 kranjski stanovci trdili, da so razen Ljubljane, Novega mesta in Kranja vsa ostala mesta prav neznatna in še najbolj podobna vasem. Ne glede na kočljive gospodarske razmere radovljiško mesto tudi drugače ni imelo možnosti, da se razširi in razvije. Sicer ugodna strateška lega na ozkem pomolu nad Savo mestu ni dovoljevala, da se razširi preko obstoječih utrjenih obrambnih naprav. Pogosti potresi so dodobra razrahljali mestno zidovje, ki so

ga meščani vneto popravljali. Verjetno je potres leta 1509 ali 1511 poškodoval tudi nekatere stavbe v Radovljici. Tako so Dietrichsteini popravili in prizidali staro ortenburško graščino pa tudi župna cerkev je za večjo stabilnost dobila opornike.

Mestno prebivalstvo je bilo raznoliko. Hiše v Radovljici so imeli obrtniki, trgovci in plemiči. Dobro je bila razvita mestna samouprava s svetom in sodnikom na čelu. Volitve so se vršile ob sv. Martinu (11. novembra). Takrat so se zbrali vsi meščani in obenem plačali tudi davek. Svétniki in sodnik so po izvolitvi morali slovesno priseči. Za 16. stoletje nimamo podatkov, zagotovo pa so v 17. stol. sodniki prisegali večinoma v slovenskem in nemškem jeziku.

Navzlic naravnim katastrofam (neverjetno pogosti potresi), požarom in kužnim boleznim so meščani solidno živeli. Po ohranjeni radovljiški matrikuli iz leta 1468 je imel teden le pet delovnih dni. Leto je imelo kar sedemdeset praznikov, ki pa niso bili vsi tako strogi. Pri nekaterih so bila dovoljena lažja opravila, le orati ni bilo dovoljeno. Nekateri praznike pa so praznovali le posamezni stanovi.

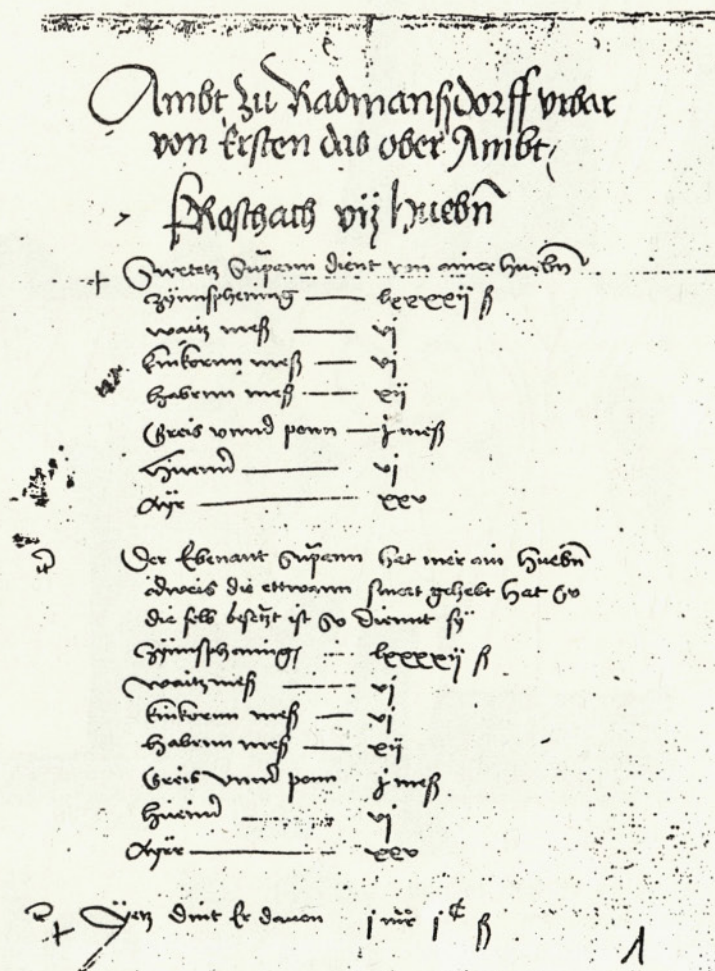
Kakor so imeli nekateri plemiči v Radovljici svoje hiše, tako so imeli mnogi radovljiški meščani v lasti ali najemu kmetije in razne služnosti v bližnji in daljni okolici mesta. Nekateri so imeli svojo posest v bližnjem Predtrgu pa tudi v smeri proti Lescam je raslo novo naselje. Tik pred Radovljico je že sredi 15. stoletja stala pristava. Leta 1514 je imel kmetijo pred Radovljico begunjski graščak Jurij Kacijanar. Domec in vrt je v smeri proti Lescam imel Radovljiški meščan Linhart Wutzann. Vse to je leta 1512 prodal someščanu Matevžu Kupljeniku. Linhartov vrt je mejil na vrt radovljiškega meščana Primoža Muleja. V ohranjenih virih iz 16. stoletja najdemo dosti priimkov radovljiških meščanov, ki so se ohranili vse do danes kot npr. Prebil, Maček, Pretnar, Šega, Kopač, Močnik, Šuštar itd..

Wagnerjeva litografija Radovljice iz sredine 19. stoletja

V 16. stoletju je bil v Radovljici nekaj časa tudi sedež gozdarskega mojstra Kranjske. Ni znano, če je bil sedež deželskega sodišča v sami Radovljici ali na Lipniškem gradu, vsekakor so ga od leta 1515 naprej imeli z gospodstvom vred v zakupu Dietrichsteini.

Deželsko sodišče so tik pred koncem 14. stoletja ustanovili Ortenburžani. Hauptmann trdi, da so ga svojevoljno odcepili od Kranja. Leta 1418 so Ortenburžani izumrli. Po dedni pogodbi je vse njihovo premoženje pripadlo Celjanom. Po smrti zadnjega Celjana Ulrika II. leta 1456 so vso njihovo posest v mejah nemške države podedovali Habsburžani, ki so v denarni zadregi svoje nove pridobitve nenehno zastavljali raznim fevdalcem. Tako je leta 1476 cesar Friderik III. zastavil Juriju Kacijanaru Lipniški grad z deželskim sodiščem in radovljiški urad, ki je tedaj spadal v posebni celjski vicedomat vse do leta 1494. V drugi polovici 15. stoletja je bilo več sporov med Kranjčani in Radovljičani glede meja med deželskimi sodišči na reki Savi in Tržiški Bistrici. Leta 1479 so se zaradi iste zadeve Kranjčani pritožili celo pri cesarju Frideriku. Zdi se, da so se kmalu nato meje ustalile. Popis meja deželskega sodišča iz radovljiškega urbarja iz leta 1579 je natančno enak kot v urbarju iz leta 1498.

Grb mesta Radovljice

ZIMA '86/87

Povrnimo ženskam njihovo ženskost. V tej smeri so med drugim razmišljali modni ustvarjalci, ko so pripravljali skice za jesen-zimo '86/87.

Ta nova ženska moda mehko ovija telo, poudarja postavo, zapeljiva je in primerna pa tudi namenjena vsem tistim predstavnicam nežnega spola, ki se ponašajo z brezhibno postavo, ki so vitke in precej visoke.

ki. Vsem tem strogim, pa elegantnim barvam, delajo družbo večna pariško modra, močno vijolična, lakasto rdeča. Veliko je srebrne in zlate, bele v kombinaciji s črno, pa okrase oziroma barve starega zlata, barv dragih kamnov — safirjev, smaragdov in turkizov. Vse te barve se združujejo v žlahtne kombinacije s pomirjujočo črnino.

Obleke so elegantne, oprijete, so pa praviloma dolge, z zavihanimi ovratniki in vstavljenimi gubami. Na športnih oblekah je veliko zadrg, po dolgem in počez, kratkih in dolgih, ozkih in širokih, potrebnih in nepotrebnih. Za večer pa ne pozabite na kar lepo število volanov in naborkov.

Jope in plašči so še vedno udobni, vendar se bomo tudi tu morali potruditi pri krojenju rokavov in ramen. Plašči so zgoraj ozki in ravni, spodaj pa razširjeni kot zvonasta krila. Zelo dolgi so, tudi do gležnjev lahko segajo. Namesto ovratnika si lahko omislimo kapuco, veliko je stoječih ovratnikov. Če vam eno ali dvoredno zapenjanje ni všeč, se lahko zapnete nesimetrično. Tudi pri

plaščih so modna zapoved široki, pa še širši usnjeni pasovi.

Ničesar še nisem napisala o hlačah. Brez skrbi, ustvarjalci mode se dobro zavedajo, da se hlačam ženske ne bomo tako zlahka odpovedale. Modne hlače so ravne, klasične, proti robu zožene in malo krajše. Če si lahko privoščite pleteni hlačni triko, si ga lahko oblečete brez skrbi, saj s tem ne boste užalile modnih oblikovalcev.

Pa še nekaj o vzorcih. Izhajajo iz geometrije, iz narave, umetnosti. Prefinjeni so tako v barvah kot v strukturi. Bogati baročni vzorci so se umaknili naravi in umetnosti 20. stoletja.

BARBARA ROZMAN

Na srečo pa so pomislili tudi na tiste, ki ne premorejo vseh naštetih kvalitet, na tiste, ki si ne morejo privoščiti ozkih, oprijetih, postavo poudarjajočih oblek. Vsem takšnim nam je še vedno na voljo dovolj širokih, udobnih modelov, ki so prav tako modni.

Kar pa se tiče dolžin oblek, kril, plaščev, lahko govorimo o skrajnostih. Ozka moda je bodisi kratka in to tako, da svetu kažemo kolena, če se seveda odločimo za to varianto, ali pa je zelo dolga. Ohlapni modeli pa so praviloma dolgi in se malone spogledujejo z maksijem.

Barve so zabrisane in precej stroge, umirjene, že prav malo otožne. Prevladujejo črna, temna antracitna in svetlejša siva, barva kamelje dlake, med rjavimi lahko izbiramo kar med nekaj oden-

Kostimi so oprijeti in pod širokim usnjem pasom (moda zapoveduje pas) krilcasto razširjeni. Privoščimo pa si lahko tudi dvoredno zapete blazerje, ki jih oblečemo na ozko mini krilo, na ozko dolgo krilo ali pa kar na precej zvončasto krojeno krilo. Rokavi in ramena so zopet na svojem mestu z mehкими podložkami.

almira

Glasilo izdaja delovna organizacija ALMIRA, alpska modna industrija Radovljica

Uredniški odbor: Stanislav Adam — predsednik, Brigita Ropret, Silva Demšar, Marija Urh Pavljin, Milka Blažič, Mojca Ozebek, Verena Kokot, Cvetka Ipavec, Rezka Smukavec, Nada Carl.

Glavna in odgovorna urednica: Jelica Žalig Grce

Tehnično urejanje: Barbara Rozman

TISK: Knjigovoznica tiskarna Radovljica

Rokopisev in fotografij ne vračamo.

Naklada 1000 izvodov.